

Mesterskab for millia

Fodbolden tager nye økonomisk tiger-spring med nye tv-aftaler i Europa. Det handler ikke længere om store egoer og potensforlængere, når milliardærene køber klubber. Nu handler det om afkast – og forretnings-fodbold breder sig til andre verdensdele

GLOBALT

FOKUS

Fodbold

AF SIMON R. NIELSEN

LONDON – Nogle milliarder køber en yacht, andre køber en fodboldklub.

Sådan sagde en af de højtstående og medvirkende finansrådgivere fra en investeringsbank om handlen i 2003, da oliemilliardær Roman Abramovic købte London-klubben Chelsea. En handel, der skulle vise sig ændre engelsk fodbold for altid.

Russeren med de stirrende, blå øjne har nemlig alle de yachts, man kan ønske sig. Chelsea FC er en investering.

Det vælter ind med udenlandske investorer. I sig selv er det unikt i europæisk fodbold. Ligeså unikt er det, at de nye ejere nærmest driver klubberne som var de kapitalfonde. De har fingeren helt nede i driften, hvor de slanker, investerer, rydder op, gældsætter og finder på nye salgskanaler. De tjener penge.

Opkøb på stribe

Siden Abramovics indtog er seks andre engelske premier league-klubber nemlig blevet overtaget af udenlandske investorer. Både amerikanske, franske og islandske penge har fundet vej til Premier League.

Og langsomt, men sikkert er den ved at fise ind på lystavlen hos måbende fodboldfans, der har set deres livs kærlighed forvandle sig til rigmændenes legetøj. Milliardærenes trofæjagt har et langt større formål end eget ego: Fodbold er blevet en hamrende god forretning.

Allerede i sidste års sæson omsatte hele Premier League for omkring 14,9 mia. kr., hvilket er langt mere end alle andre ligaer i Europa, fremgår det af en analyse fra konsulenthuset Deloitte.

Forud for indeværende sæson er det lykkedes klubberne, der er organiseret i FA Premier League, at forhandle en uhørt attraktiv aftale tv-aftale, der vil sende omsætningen op på forventede 18,6 mia. kr. Salget af tv-retighederne alene repræsenterer en vækst på 70 pct. – og så begynder pengene at kunne øjnes helt nede på bundlinjen.

Ikke det samme

En lignende stemning af ukuelig optimisme prægede også Premier League efter en stor tv-aftale for 10 år siden. Klubberne valgte dengang at lade sig børsnotere, rejste endnu større summer og brugte det hele på høje spillerlønninger.

»Det virker alligevel helt anderledes denne gang. For det første har man 10 års mere erfaring og nogle måtte lære lektien på den hårde måde. Indtjeningen stiger stille og roligt,« siger partner og fodboldeksperter og -elsker Dan Jones fra Deloitte.

»For det andet virker de nye investorer anderledes. I børsnoteringerne i midten af 1990'erne var det typisk investorer fra finansdistriktet City of London og fansene, der stod for finansieringen, men ofte beholdt man det gamle regime og de tidligere ejere drev klubberne videre, da de holdt aktieposter. Det virker anderledes i dag, hvor de nye ejere er mere nede i driften og bibringer en stor erfaring med at køre en stramt fokuseret sportsforretning efter amerikansk model med en stor grad af kontrol med omkostningerne,« siger Dan Jones.

Både Manchester United og Aston Villa har amerikanske ejere – henholdsvis Malcolm Glazer og Randy Lerner. Og begge ejer i forvejen klubber i amerikansk fodbold, NFL.

Udviklingen i England står i skarp kontrast til de

Udenlandske opkøb for milliarder i Premier League

Handlernes værdi i mio. kr.

Klub	Investor	Nationalitet	År	Værdi
Fulham	Mohammed Al-Fayed	Egypten	1997	335
Chelsea	Roman Abramovic	Rusland	2003	1450
Manchester United	Malcolm Glazer	USA	2005	7820
Portsmouth	Alexandre Gaydamak	Frankrig	2006	745
Aston Villa	Randy Lerner	USA	2006	820
West Ham United	E. Magnusson og B. Gudmondsson	Island	2006	1150
Liverpool	George Gillett og Tom Hicks	USA	2007	5170
Arsenal	Alisher Usmanov (23 pct.)	Rusland	2007	1530

* Alisher Usmanov købte i august en aktiepost på 23 pct. og satte gang i spekulationer om et egentligt opkøb. Arsenal er stadig børsnoteret
Kilder: Deloitte og Wikipedia

store klubber i spansk og italiensk fodbold. Her er det stadig fanskaren, der ejer klubberne.

De er hele fundamentet – præcis som i Premier League for 10 år siden.

I England har der også været højlydt kritik fra tilhængerne, der hævder, at udenlandske investorer ik-

ke forstår hele det værdisæt, der følger klubberne, som har tilhængere, der har været med i generationer. Klubberne er institutioner, der skaber identitet for den enkelte. Det er historie og tradition på et plan, hvor amerikanere, russere og islændinge slet ikke kan følge med.

Dan Jones mener ikke, at man kan drage de nye ejere til last for, at de vil køre en forretning. Og da slet ikke kritisere dem for ikke at være engelske. Eller som topschefen i organisationen FA Premier League, Richard Scudamore, siger det:

»Premier League har en kosmopolitisk tilgang til

spillere og en kosmopolitisk tilgang til ejerskab.«

Den engelske liga har også et langt større globalt publikum. Selv om et opgør mellem Real Madrid og FC Barcelona er en af sportens opgør med flest seere, er der ingen ligaer, der når Premier League til sokkeholderne, når det gælder den ugentlige dækning og det lange seje træk.

15.000 timers tv

Hver uge produceres 15.000 timers fjernsyn. Premier League-kampene når til mere end 200 lande. I denne sæson fordobles værdien af tv-kampene fra premier League, der sendes i udlandet til i alt 2,2 mia. kr.

Klubber som Manchester United og Chelsea arbejder bevidst på at opbygge en stor fanbase i Asien, hvor væksten i fodboldindustrien – som så meget andet – er langt højere.

rdærer

Valencias Fernando Morientes (tv) i nærkamp mod Chelseas Claude Makelele i en UEFA Champions League gruppe-B kamp. Den hårde kamp på banen omsættes til værdier for aktionærerne. Foto: Scanpix

Brasilianere og kontanter i russisk fodbold

■ Fodbold

AF JACOB GRØNHOLT-PEDERSEN

MOSKVA – Selvom temperaturen her i midten af oktober allerede ligger omkring frysepunktet, er russisk fodbold brandvarmt. I hvert fald hvis man ser på, hvor mange penge, der er i omløb.

Russisk topfodbold har om noget mærket konsekvenserne af de ufattelige summer, der flyder rundt i russisk erhvervsliv og i russisk politik. En cocktail af frosthårde baner, korruptionsskandaler og brasilianske verdensstjerner er blevet resultatet, efter at oligarker, politikere og statsejede selskaber støtter de store russiske fodboldklubber.

Sejr med brasilianere

CSKA Moskva, der har vundet mesterskabet de seneste to år, nåede det foreløbige højdepunkt i 2005 med sejren i UEFA-cuppen. Sejren kom ikke mindst takket være fire brasilianere, hvoraf tre er på det brasilianske landshold.

Op til denne sæson sikrede CSKA, der sponsoreres af den statskontrollerede storbank, VTB, sig så en femte brasilianer, det 19-årige angrebstalent, Ramon, for næsen af portugisiske Benfica. Ramons brasilianske klub, Corinthians, valgte CSKA's tilbud, da de kunne betale prisen på 45 mio. kr. i kontanter.

Rekordhandel

I 2005 købte Dynamo Moskva den portugisiske stjerne-

spiller Maniche for 120 mio. kr., hvilket er foreløbig rekord for spillerhandel af en russisk klub. Men folk spørrede alligevel øjnene op, da Zenit St. Petersburg, som sponsoreres af Gazprom, tidligere på året købte den forholdsvis ukendte ukrainer Anatolij Timoshchuk for 105 mio. kr.

Garanti mod aftalt spil

Med så store penge i omløb er man i Rusland garanteret for korruption og aftalt spil. I 2003 kom det frem, at Spartak illegalt havde overført indtægter fra Champions League til en bankkonto i Spanien.

Og jævnligt rejses anklager om aftalt spil, hvilket dog sjældent får konsekvenser for de involverede.

Ikke en eneste af klubberne er bare i nærheden af at tjene penge. Omkostninger til løn og spillerindkøb overstiger langt de faste indtægter fra salg af reklamer, billetter og fodboldtrøjer.

Folket uden penge

»Hovedårsagen til, at russiske klubber ikke tjener mere, er ikke klub-ledernes manglende evner, men snarere, at befolkningen ingen penge har. Lad os først hæve levestandarden hos befolkningen til europæisk niveau og derefter tale om fortjeneste,« har CSKA Moskvas præsident, Jevgenij Giner, udtrykt det.

Det danske mesterhold, FC København, møder Lokomotiv Moskva i UEFA-cuppen sidst i november.

jacob@gronholt.com

En stor del af det udenlandske indtog skyldes også, at det overhovedet kan lade sig gøre. Storbritannien har for det første en langt mere liberal juridisk struktur, der tillader udenlandsk ejerskab af alt fra infrastruktur til fodboldklubber.

Der er ingen national fordelingsordning. For det andet er der en anden forretningskultur, der hylder udenlandske investeringer. To faktorer, der også har skabt grobunden for Londons status, som finansielt centrum for hele verden.

Oftentimes er selve stadionbygninger i europæiske ligaer ejet af staten eller den lokale myndighed.

Derfor investeres der ofte for lidt i nye faciliteter i for eksempel den italienske liga. Samtidig skal italienske klubber dele en stor del af omsætningen på kampdage med myndighederne. De fire største italienske klubber genererer over 60 pct. af

indkomsten fra tv-rettigheder. Mindre end 20 pct. er fra selve kampene.

Selv om Dan Jones fra Deloitte er begejstret for udviklingen i England, anerkender han, at der også er store faldgruber med det udenlandske indtog. Den ny æra med mere komplekse og globale strukturer i ejerkredsen kan i sig selv rumme kimen til fiasko.

»Man kan stille spørgsmålstegn ved pengenes oprindelse i nogle tilfælde. Når kompleksiteten og manglen på gennemsækelighed fører til rygter og insinuationer, kan det skade fodboldens image,« siger Dan Jones.

Image er stadig alt i en forretningsverden, der er dybt afhængig af salg af merchandise og seere.

Bolden skal stadig overstreges – men pengene skal ned på bundlinjen.

simon.nielsen@borsen.dk

A/S på vej i Sydamerika

■ Fodbold

AF RONEVITUS HARRITSHØJ

BUENOS AIRES – Kan den chilenske storklub Colo Colo blive morgendagens sydamerikanske udgave af verdens rigeste klub, Manchester United.

Bølgerne går højt over hele Sydamerika, når tankerne om at blive børsnoteret bliver drøftet på generalforsamlinger og sportspresen.

Modstanden er kraftig, fordi de sydamerikanske fodboldklubber for størstedelens vedkommende på papiret altid har været og stadig er sportsforeninger, hvor medlemmerne vælger og afsætter den oftest enevældige klubpræsident.

De argentinske, chilenske og brasilianske fodboldklubber bevæger sig mere og mere mod europæiske tilstande med revisorgodkendte års-

regnskaber. Og så alligevel ikke. For på trods af de gudsbenådede sydamerikanere, der flere gange årligt ryger til Europa og som en ny tendens til både Mexico og Mellemøsten, så er millionsalgene kun små plastre på såret for de i snit forgældede sydamerikanske klubkasser.

Og det over hele Sydamerika inklusiv en absolut topklub som argentinske River Plate, der er tvunget til at sælge for at opretholde medlemmernes adgang til ekstremt dyre klubfaciliteter og et samtidigt udsalg, de sidste par år, af sportslig stabilitet.

Et voksende krav

Aktieselskabs-tanken findes karakterisk kun i den argentinske storklub Racing Club, der siden 1997 er blevet styret af aktieselskabet Blanquiceleste S.A.

Kravet om sort bundlinje lyder dog

oftere og oftere fra de selv samme klubmedlemmer og sponsorer, som vægrer sig mod rene europæiske aktieselskabstilstande.

Kun i mexicansk fodbold og i den brasilianske storklub São Paulo FC har god forretningskikk – efter europæisk målestok – vundet indpas. Men selvom det har givet nogle spektakulære stadionfornyelser og endnu større marketingsbudgetter, så er disse A/S ikke forskånet for et generelt svind i kassen i forhold til de andre mindre moderne klubstrukturer.

Økonomien i Diego Maradonas tidligere klub, argentinske Boca Juniors, løber kun rundt på grund af jævnligt spillersalg og to årlige miniturnéer til Asien eller USA for at tjene store penge på træningskampe.

Med andre ord er de sydamerikanske fodboldklubber langt fra at være trimmede pengemaskiner, men skelles til Europa bliver der.